global witness

ကျောက်စိမ်း -

မြန်မာနိုင်ငံ၏ "ကြီးမားသည့် နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်"

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ

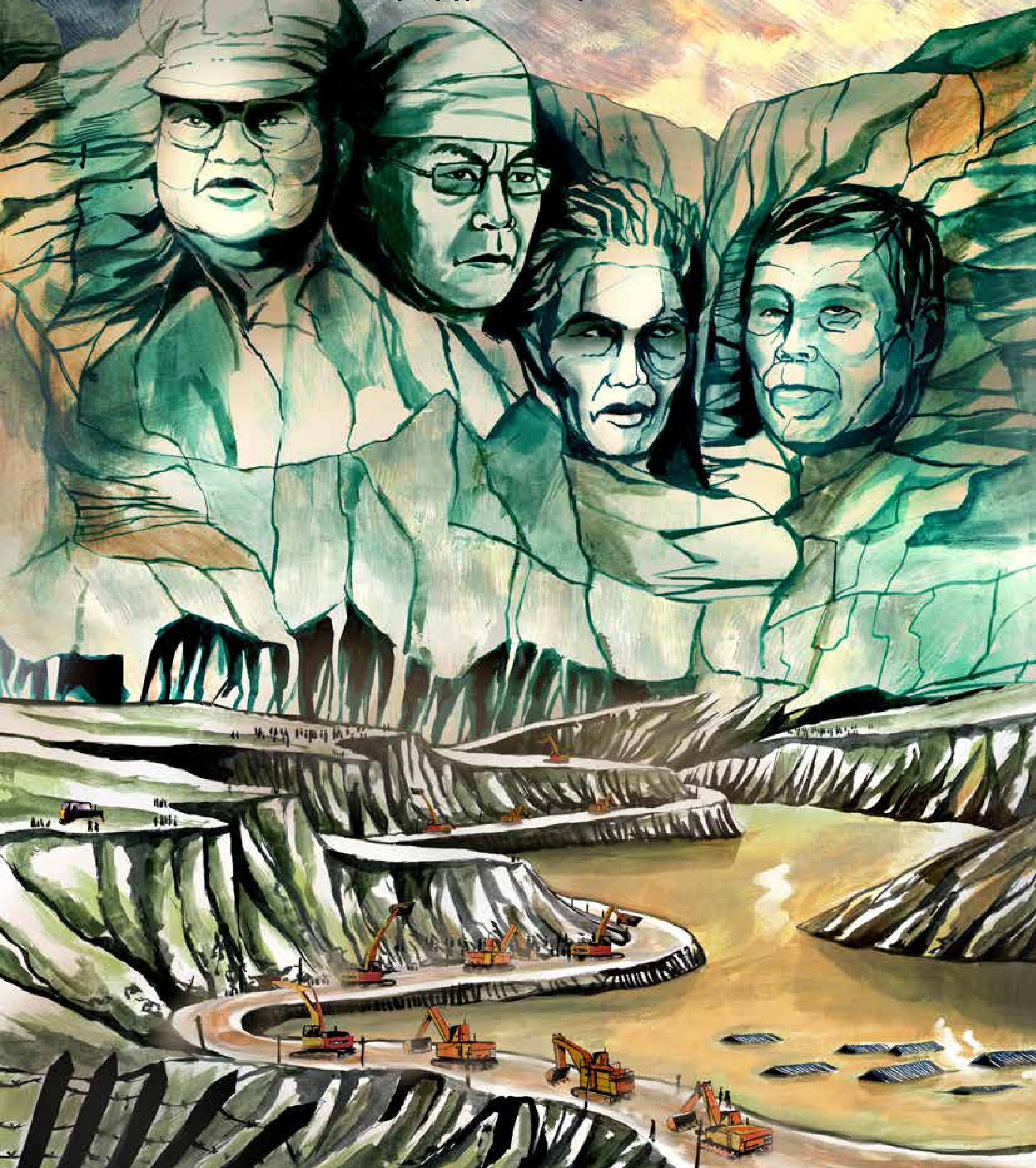

ကျေးဇူးတင်လွှာ

အဖွဲ့အစည်းပေါင်းများစွာနှင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းတို့၏ အချိန်ပေးမှု၊ ဗဟုသုတနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို ထည့်ဝင်ခြင်းမရှိဘဲ ဤအစီရင်ခံစာ ဖြစ်ပေါ်လာမည်မဟုတ်ပါ။ အထူးသဖြင့် အချက်အလက်များပေးအပ်ပြီး အကူအညီများ ပေးခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကျောက်မျက်ရတနာ လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးဇူးအထူး တင်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ အမြင်များနှင့် အချက်အလက်များ မျှဝေရန် အချိန်ပေးခဲ့ကြသော ကုမ္ပဏီများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ထိုကုမ္ပဏီများတွင် ကုမ္ပဏီကြီးများဖြစ်သော မြန်မာ့စီးပွားရေးဦးပိုင်လီမိတက်၊ ထူးအုပ်စု၊ ကမ္ဘောဇ၊ မက်စ်မြန်မာ၊ မြန်မာတကောင်းနှင့် ပတ္တမြားနဂါးအုပ်စုတို့အပြင် ဖားကန့်တွင် အခြေစိုက်သော သတ္တုတွင်းတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းကို တစ်နိုင်တစ်ပိုင် လုပ်ကိုင်ကြသူများလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ကုမ္ပဏီ၏ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရာ၌ Global Witness သည် Open Corporates နှင့် Open Knowledge Foundation ၏ အထူးအဖိုးတန်လှသော ကူညီပံ့ပိုးမှုများကြောင့် အကျိုးများစွာ ဖြစ်ထွန်းခဲ့ရပါသည်။

ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှုနှင့် လူနေမှုဘဝတို့အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာ၌ ကချင်ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကွန်ရက်အဖွဲ့မှ (KDNG) စေတနာထက်သန်စွာဖြင့် မျှဝေထားသည့် သုတေသနပြုလုပ်ထားချက်များကိုလည်း ဆွဲထုတ်အသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည်။

အလားတူပင် Tom Kramer, Mathieu Pellerin, Bertil Lintner, Yeshua Moser-Puangswan နှင့် Kevin Woods တို့အပါအဝင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုကိုလည်း ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ မြေပုံနှင့် တရုတ်နိုင်ငံရှိ ကျောက်စိမ်းရောင်းဝယ်ရေးစင်တာများ

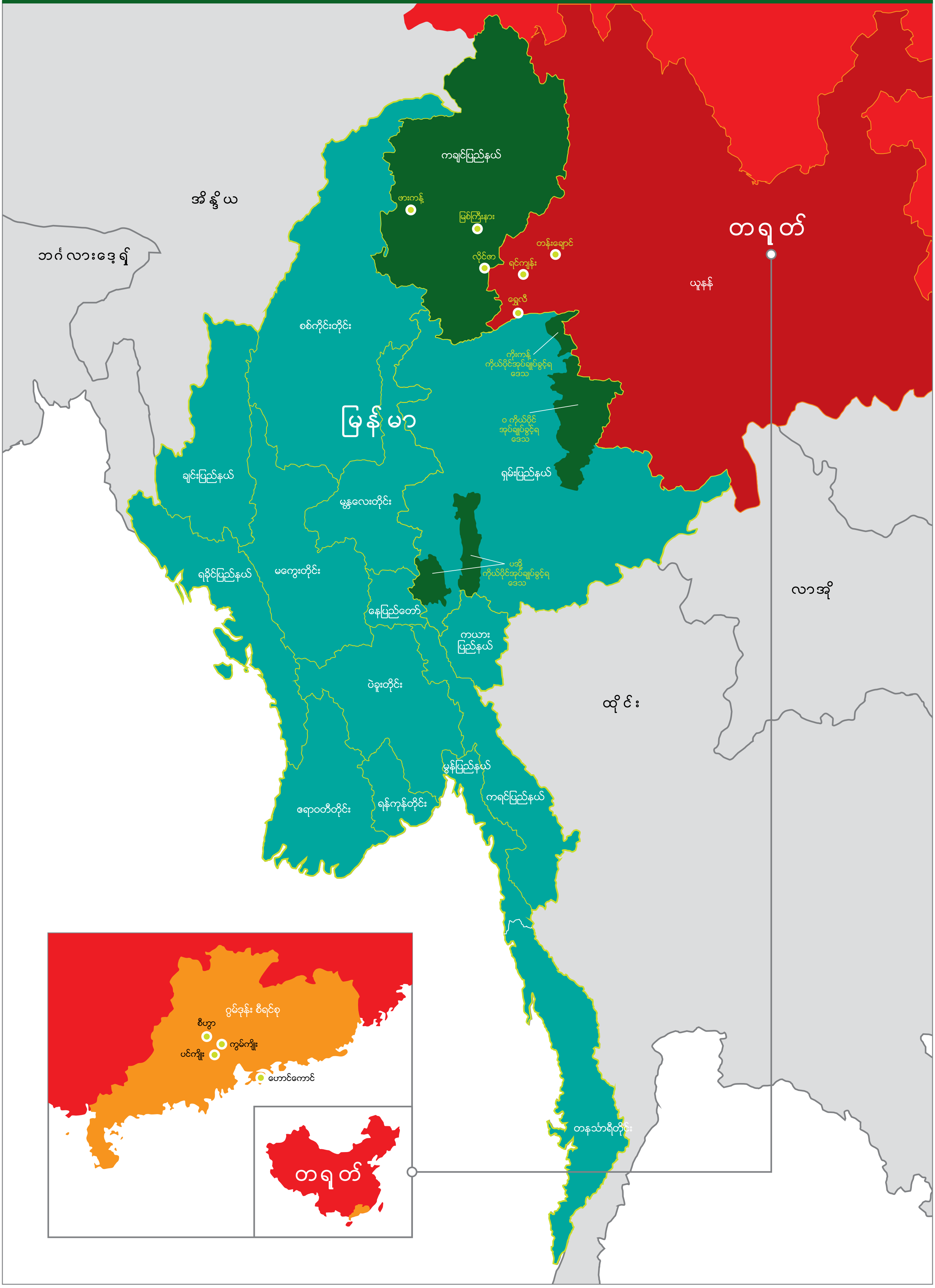

အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်[i]

၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစတင်ကာ မြန်မာနိုင်ငံကို တံဆိပ်ပြောင်းလဲကပ်ထားသော အစိုးရသည် ရက်စက်သော စစ်အာဏာရှင်များ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် အပယ်ခံနိုင်ငံတစ်ခုအား နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်မည့် အရပ်သားအစိုးရအုပ်ချုပ်သော နိုင်ငံအဖြစ် ပြောင်းလဲနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘာအား ကြေညာခဲ့သည်။[ii]

အရေးကြီးသည့်ကဏ္ဍအများအပြားတွင် အမှန်တကယ်ပင် ပြောင်းလဲမှုများ ရှိခဲ့ပေသည်။ မကြာခဏ ကိုးကားကြသည့် ဥပမာများတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အခြားနိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများအား လွှတ်ပေးခြင်း နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် အစိုးရက ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အခြားအရေးကြီးသည့် နေရာများတွင်မူ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်သူများ အနေဖြင့် ဂရုတစိုက် ကြိုးကြပ်လုပ်ဆောင်မှုများ သိပ်မရှိပါ။ အထူးသဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် ဖြစ်သည်။

ဤအစီရင်ခံစာအတွက် စူးစမ်းလေ့လာမှုများ တစ်နှစ်ကျော်ခန့် ပြုလုပ်ပြီးနောက် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အဖိုးအတန်ဆုံး ကျောက်မျက်ရတနာများတွင် ပါဝင်သော ကျောက်စိမ်း အရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်မှု အတွက် ဒေါ်လာသန်း ထောင်ပေါင်းများစွာကို ယင်းစစ်တပ်အသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အမေရိကန်နိုင်ငံမှ ပိတ်ဆို့ထားသော မူးယစ်ရာဇာများ နှင့် ယခင်အတိတ်တုန်းက လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည်ဟု အစိုးရမှဆိုနေသော ခရိုနီကုမ္ပဏီများက မည်သို့ တင်းကျပ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားကြောင်းကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။ အာဏာရှင်ဟောင်း ဦးသန်းရွှေနှင့် အခြားနာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ မိသားစုဝင်များ ပိုင်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီ များသည် နိုင်ငံ၏ အဖိုးအတန်ဆုံး သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကောင်းဆုံး အရည်အသွေးဖြင့် အတောက်ပဆုံး ဆွဲမက်ဖွယ်ရာ ကျောက်မျက်ရတနာကို စိတ်ကြိုက်ရွေးယူ၍ ၎င်းတို့အတွက် အမြတ်ထုတ်နေကြသည်။ ထို့အပြင် ဖားကန့် ကျောက်စိမ်းတွင်းများရှိရာ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားများ သို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့်ဆိုရလျှင် မြန်မာပြည်သူပြည်သားများအတွက်ကိုမူ အလွန်နည်းသည့် အကျိုးအမြတ်ကိုသာ ဖြစ်ပေါ် စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သမိုင်းတွင်မည့် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုဆီသို့ ချဉ်းကပ်လာသကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်အတွက် ဤတွေ့ရှိချက်များ၏ အရေးပါမှုကို ပုံကြီးချဲ့ပြောဖို့ ခက်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများအရ ပွင့်လင်းပြီး သာတူညီမျှရှိသည့် အနာဂတ်ကာလတစ်ခုတွင် အများဆုံး ဆုံးရှုံးမှုကြုံရမည့် ရေပေါ်ဆီလူတန်းစားများသည် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် တရားမဝင် ရရှိပုံငွေ အမြောက်အများကို အလွယ်တကူ ရရှိနေကြသည်။ ဤအချက်ကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပြုလုပ်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံတကာရှိ လုပ်ငန်းဖက်များအပေါ် အရေးကြီးသည့် မေးခွန်းများ မေးရန် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဤကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းမှ ရရှိသော ငွေကြေးများ ဘယ်ရောက် သွားသနည်း။ ထိုငွေကြေးများကို အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်မှုများ၊ ပြိုင်ကားများနှင့် ခမ်းနားကြီးကျယ်သည့် ပါတီပွဲများအတွက် အသုံးပြုနေပါသလား။ သို့မဟုတ် ၎င်းကို နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် အသုံးချနေပါသလား။

ရိုးရာစဉ်ဆက် တရုတ်နန်းတွင်း တော်ဝင်မျိုးနွယ်တို့နှင့် ဆက်စပ်ပြီး သိထားကြသည့် ကျောက်စိမ်းသည် တရုတ်နိုင်ငံတွင် ရွှေ နှင့် ငွေထက်ကိုပင် ပိုတန်ဖိုးထားကြပြီး ပိုမိုများပြားလာသည့် အလွန်ကြွယ်ဝချမ်းသာ သူတို့အတွက် အဆင့်အတန်း တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြနိုင်သော သင်္ကေတတစ်ခု ဖြစ်နေသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် လူ ၇ ဦးကြား လေလံအပြိုင်ဆွဲပြီးနောက် ဂျေဒိုက်ကျောက်စိမ်း ၂၇ လုံးဖြင့် သီကုံးထားသည့် လည်ဆွဲကို ဟောင်ကောင်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၇.၄၄ သန်း ဖြင့် စံချိန်တင် အမြင့်ဆုံးဈေးဖြင့် ရောင်းချခဲ့သည်။ (ဓါတ်ပုံ - Tyrone Siu/Reuters/Corbis)

1 ဤစာတမ်းသည် ရှည်လျားသည့် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်မှ ထုတ်နှုတ်ထားသော အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော အဓိကအချက်များအတွက် ကိုးကားချက်များကို ပြည့်စုံသည့် အစီရင်ခံစာကို https://www.globalwitness.org/campaigns/myanmar/ တွင်ရယူနိုင်ပါသည်။ ကိုးကားချက်များအားလုံးကို၂၀၁၄ နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် Global Witness မှ ပြုလုပ်ထားသော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအားလုံးထဲမှ ထုတ်နှုတ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

2 'ကျောက်စိမ်း' ဟူသော ဝေါဟာရသည် ထင်ရှားသည့် စကားလုံးနှစ်လုံးဖြစ်သော jadeite နှင့် nephrite တို့အတွက် ယေဘုယျကျသော အသုံးအနှုန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ Jadeite သည် nephrite ထက် ပိုရှားပါးပြီး တန်ဖိုးပိုရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် jadeite ကို ထုတ်လုပ်ရာ၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ထင်ရှားသည့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး အရည်အသွေး အကောင်းဆုံး ကျောက်စိမ်းများကို ထုတ်လုပ်သည်။

"ဖားကန့်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အဖိုးအတန်ဆုံး နေရာတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ နေရာငယ်လေး တစ်နေရာကနေ သန်းထောင်နဲ့ချီ ရနေတာပါ။ ... ဒါပေမယ့် လူနည်းစုလေးကပဲ ဒီအကျိုးအမြတ်တွေကို ရယူခံစားနေကြပါတယ်။"

- ဒေသခံအသိုင်းအဝိုင်းခေါင်းဆောင်၊ ကချင်ပြည်နယ်

မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ဘက်ပိုင်း ကချင်ပြည်နယ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးနှင့် အဖိုးအတန်ဆုံး ကျောက်စိမ်းများ ထွက်ရှိရာဒေသဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်လိုအပ်နေသော ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို တွန်းအားပေးဆောင်ရွက်ရမည့်အစား၊ ထို့အပြင် သာမန်လူတန်းစားများ အတွက် အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည့်အစား ယင်းကြွယ်ဝချမ်းသာမှုများကို အင်အားကြီးသော လူနည်းစု ငွေရှင်ကြေးရှင်တို့က ၎င်းတို့၏အိတ်ထဲကို ထည့်နေကြသည်။

ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦး ပြောသည့် "အစိုးရ၏ နိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက်ချက်ကြီး" တွင် ပါဝင်နေသော စုစုပေါင်းပမာဏသည် အံ့သြဖွယ်ကောင်းအောင် များပြားလှသည်။ ယခု အချိန်အထိ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ၏ တန်ဖိုးကို ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သို့သော် သုတေသနနှင့်သုံးသပ်ချက် အသစ်တစ်ခုအရ Global Witness က ခန့်မှန်းသည်မှာ တရုတ်နိုင်ငံ၏ သွင်းကုန်အချက်အလက်များအရ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တစ်နှစ်တည်းပင်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၂ ဘီလီယံရှိကြောင်း ညွှန်ပြထားပြီး လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံး၏ တန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၁ ဘီလီယံခန့် ဖြစ်သည်။ ယင်းကိန်းဂဏန်းကို နှိုင်းယှဉ်ပြရလျှင် ယင်းသည် အစိုးရ၏ ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်၏ ၄၆ ဆရှိပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး၏ တရားဝင် အသားတင်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုး (GDP) ၏ ၄၈% ရှိသည်။

ရှင်းနေသည်မှာ ပွင့်လင်း မျှတပြီး ရေရှည်အကျိုးအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ပါက ဤလုပ်ငန်းသည် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူများ၏ ကံဇာတာကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ပြီး မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ ဖြစ်စေရန် တွန်းအားပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရမည့်အစား ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပြည်သူလူထုသည် ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများ ပျောက်ကွယ်သွားနေရသည်ကို မြင်တွေ့နေရပြီး၊ ၎င်းတို့၏ တန်ဖိုးအရှိဆုံး ပစ္စည်းများကိုလည်း အလုအယက် ထုတ်ယူနေကြသဖြင့် မိမိတို့၏ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်များလည်း တစတစ ပြောင်းလဲပျက်စီးသွားနေရသည်ကို မြင်တွေ့နေရသည်။ လက်နက်နှင့် စက်ယန္တရားများ အသုံးပြုခြင်းကို တားဆီးရန် ကြိုးစားနေသူများသည် ၎င်းတို့၏မြေယာများ သိမ်းပိုက်ခံရမှု၊ ခြိမ်းခြောက်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှုတို့ဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရစဉ် ကျောက်စိမ်းတွင်းများရှိ အခြေအနေများသည်လည်း အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်သည်ထိ ဆိုးဆိုးရွားရွား ဖြစ်လာကြသည်။

"ကျောက်စိမ်းတောင်တွေဟာ ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပဲ ပျောက်ကွယ်သွားကြတယ်။"

- ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦး

အစိုးရမှ လိုင်စင်ထုတ်ပေးထားသော ကုမ္ပဏီများသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်များအတွင်း တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီး ဖားကန့်ဒေသရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အမြောက်အမြား ထုတ်ယူသုံးစွဲရန် စက်ယန္တရားများစွာကို သွင်းယူလာခဲ့သည်။
(ဓါတ်ပုံ - မင်းဇေယျာ)

ဤသို့သော တရား မမျှတမှုများသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ အဆင်းရဲဆုံးနှင့် တည်ငြိမ်မှု မရှိဆုံး ဒေသများအနက် တစ်ခုဖြစ်သော ဤဒေသထဲတွင် ဆူပူအုံကြွမှုများနှင့် မကျေနပ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းသည် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်/ကချင်လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့ (KIA/KIO) တို့ကြား မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတင်းမာဆုံး လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားမှုမှစ၍ အသက်ပေါင်းများစွာ စတေးခဲ့ရပြီး ပြည်သူလူထုပေါင်း ၁၀၀,၀၀၀ ခန့် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသော စစ်ပွဲအတွင်း နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် ရံပုံငွေများကို ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းမှ ထုတ်လုပ်ပေးနေသည်။

အခြေအနေ ဆိုးရွားနေသကဲ့သို့ ပြောင်းလဲရန် အခွင့်အရေးများလည်း အမှန်တကယ်ရှိနေပါသည်။ အစိုးရတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပြုလုပ်သူများသည် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို တိုက်ဖျက်ရေး အတွက် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော သဘာဝ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူမှုဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး အစီအစဉ် (EITI) တွင်ပါဝင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် လက်မှတ်ထိုးထားပြီးဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် KIA/KIO တို့ဖြင့်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ စတင်ဆောင်ရွက်နေကြပြီဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်များသည် အလားအလာရှိသော လှုပ်ရှားမှုများဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံ၏ အရေးအကြီးဆုံး သဘာဝ သယံဇာတများကို စီမံခန့်ခွဲရန် ပို၍ တာဝန်ယူသော၊ တရားမျှတမှု ရှိသော စနစ်တစ်ခု လိုအပ်နေမှုအား တိုက်ရိုက်ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်မှု မပြုလုပ်ပါက နှစ်ဖက်စလုံးတွင် အန္တရာယ်များ ဖြစ်လာနိုင်သည်။

အစိုးရကို ထောက်ပံ့သည့် အနောက်နိုင်ငံအစိုးရများသည် အထူးသဖြင့် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ဤနေရာတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရန် အဓိက အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိပေသည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် နာမည်နှင့်တကွ ဖော်ပြထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် ပိတ်ဆို့မှုများစွာ ပြုလုပ်ထားသကဲ့သို့ EITI လုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိသူ အမေရိကန်နိုင်ငံသည် စစ်တပ်အတွင်း သဘောထားတင်းမာသူများနှင့် ခရိုနီကုမ္ပဏီများကို ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း အတွင်းမှ ဆွဲထုတ်နိုင်သည့် ထူးခြားသည့် အခြေအနေတစ်ခုကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ အမေရိကန်အနေဖြင့် ၎င်း၏အနေအထားကို အသုံးချပြီး နှောင့်နှေးမနေဘဲ လုပ်ဆောင်သင့်သည့် အကြောင်းပြချက်ကို ဤအစီရင်ခံစာတွင် အတိအကျ ဖော်ပြထားပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်ထဲမှ ပြောင်းလဲရန် တောင်းဆိုသံ

၂၀၁၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ဖားကန့်ရှိ ကျောက်စိမ်းတွင်းများတည်ရှိရာမြို့နယ်အတွင်း နေထိုင်သူ ၄၉၂ ဦးသည် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီများ၏ အလွဲသုံးစားပြုနေမှုကို ရပ်ဆိုင်းပေးရန် တောင်းဆိုထားသည့် စာကို လက်မှတ်ရေးထိုးကာ နိုင်ငံတော် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်ထံ ပေးပို့ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါစာတွင် ကုမ္ပဏီများ၏ လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးစေမှုများနှင့် လူနေမှုဘဝတို့အပေါ် ထိခိုက်မှုများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

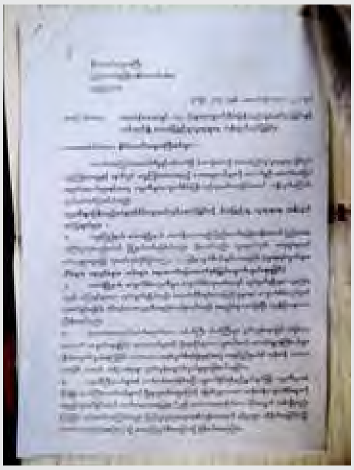

"ဖားကန့်ဒေသရှိ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ကျောက်စိမ်းတွင်းလုပ်ကွက်များအတွက် အရင်းရှင်တချို့ကိုသာ လုပ်ပိုင်ခွင့် ချထားပေးခဲ့ပြီး ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများကိုမူ မည်သည့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ကွက်ကိုမှ လုပ်ပိုင်ခွင့် ချထားပေးခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ အချို့ကုမ္ပဏီများသည် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် နီးနွယ်နေကြသော်လည်း ထိုအုပ်စုများသည် အမည်ခံသာဖြစ်ပြီး ထိုကုမ္ပဏီများကို နိုင်ငံခြားသားများမှ လွှမ်းမိုးနေကြခြင်းဖြစ်သည်။"

"ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ စာချုပ်သက်တမ်း မကုန်ဆုံးမီ ကျောက်စိမ်းများ ပိုမိုရရှိနိုင်ရန်အတွက် တောင်များနှင့် တောင်ကုန်းများကို မိုင်းခွဲ၍ ရှာဖွေနေကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ရေရှည်လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်ရမည့်ထက် ရေတိုလုပ်ကိုင်ပြီး အဖိုးထိုက်တန်သော ကျောက်စိမ်းများ တူးဖော်ကာ မိမိတို့ ကိုယ်ကျိုးအတွက်ကိုသာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် နေကြသည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် ဒေသခံများအတွက် ကျန်းမာရေးထိခိုက်စေသည့် ဘေးအန္တရာယ်များ ၊ ထို့အပြင် ရောဂါဘယများ သို့မဟုတ် သေဆုံးမှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားစေသည်။"

"ကုမ္ပဏီများသည် စနစ်တကျဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်နေအထား မပျက်စီးအောင် တူးဖော်ရမည့်အစား နက်ရှိုင်းသော တူးဖော်မှုများပြုလုပ်ပြီး ရေလှောင်ကန်များဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ ရလဒ်အဖြစ် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းသည့်အခါ ယင်းရေလှောင်တမံများ ပြိုကျကြသည်။ ထို့အပြင် ထိုရေလှောင်တမံများကို တစ်ခါတစ်ရံတွင် တမင်ရည်ရွယ်လျက် ဖျက်စီးကြပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ကျွဲနွားများကို သေဆုံးစေကာ အိုးအိမ်စည်းစိမ်များကိုလည်း ဆုံးရှုံးစေသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော အဖြစ်အပျက်များအတွက် ကုမ္ပဏီများသည် မည်သည့်အခါကမှ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးခြင်း မရှိပေ။"

"ကုမ္ပဏီများမှ အသုံးပြုသော ရောမ စက်ယန္တယားကြီးများသည် လမ်းများပေါ်တွင် ပိတ်ဆို့နေပြီး မတော်တဆ ထိခိုက်မှုများ မကြာခဏ ဖြစ်ပွားစေသည်။"

"အဖိုးထိုက်တန်သော ရင်းမြစ်များ၊ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ကျောက်မျက်ရတနာများ၊ တောတောင်များနှင့် ရွှေများသည် ကုမ္ပဏီများ၏ စက်ယန္တယားများဖြင့် တူးဖော်မှုကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကွယ်လုနီးပါးဖြစ်နေသော်လည်း ပြည်သူလူထုကမူ ထိုသို့ဆောင်ရွက်မှုများမှ အကျိုးအမြတ်များ ရရှိခြင်း မရှိပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့်သာ ကုမ္ပဏီများ၏ မိုင်းခွဲသော လုပ်ငန်းများကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်ကာ ပြည်သူလူထုသည် ကျန်းမာရေး ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်မှု ခံစားကြရသည့်အပြင် သေဆုံးမှုပင်လျှင် ဖြစ်ပွားနေသည်။"

"ထိုကုမ္ပဏီများအား ကျောက်စိမ်းလုပ်ကွက်များ လုပ်ပိုင်ခွင့် ချပေးခြင်းကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အိုးအိမ်စည်းစိမ်များ လျှင်မြန်စွာ လျော့နည်းသွားစေရုံသာမက ဒေသတွင်းရှိ တန်ဖိုးရှိသော ကျောက်စိမ်းများကို ပျောက်ကွယ်စေကာ နောက်လာမည့် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် ဆိုးရွားသော ဂယက်ရိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။"

ဖားကန့်ရှိ အလျှင်အမြန် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်မှု လုပ်ငန်းတွေ ဘေးက ဘဝတစ်ခု

သားသမီးသုံးယောက်ရှိပြီး ဖားကန့်ဒေသရှိ မော်ဆီဇာတွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ်ကတည်းက နေထိုင်လုပ်ကိုင်သူ မိခင်တစ်ဦးမှ စစ်အာဏာရှင်ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးသန်းရွှေမိသားစုမှ ပိုင်ဆိုင်သည့် ကျောက်စိမ်း သတ္တုတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီဖြစ်သော ကြိုင်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီကြောင့် ထိခိုက်ရမှုများကို ဒေသခံ သုတေသနပြုလုပ်သူများထံ ထုတ်ဖော် ပြောပြခဲ့သည်။

"၂၀၀၅ ခုနှစ်အထိ ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ် အနည်းအကျဉ်းလုပ်ပြီးတော့ ကျွန်မမိသားစုအတွက် ဝင်ငွေရှာဖို့ အခွင့်အရေးကောင်းတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကုမ္ပဏီရောက်လာပြီးတော့ ကျွန်မရဲ့ အိမ်ကနေ ထွက်ခွာပေးရမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း လျော်ကြေးအနေနဲ့ ကျပ် ၁၀ သိန်းကို လက်ခံပေးရမယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ကျွန်မကို ပြောပါတယ်။ ကျွန်မအနေနဲ့ လက်မခံချင်ပေမယ့် မြေကော်တဲ့စက်တွေနဲ့ ရောက်လာပြီးတော့ ကျွန်မအိမ်ကို ဖျက်စီးလိုက်ကြပါတယ်။ အဲ့ဒီအချိန်က မိုးတွင်းဆိုတော့ ကျွန်မနဲ့ ကျွန်မမိသားစု နေစရာမဲ့ခဲ့ပါတယ်။ တခြားသူတွေလည်း ဒီလိုပါပဲ။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာတော့ ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ လက်ရှိလုပ်ဆောင်နေတာတွေကို ခဏ ရပ်ထားရပါတယ်၊ ကုမ္ပဏီပိုင် နယ်မြေထဲမှာ ရေမဆေးကျောက်သမားတွေတူးတဲ့ ကျောက်စိမ်းအနည်းအကျဉ်းကို အရောင်းအဝယ်လုပ်ဖို့ ကျွန်မအတွက်လမ်း အခွင့်အလမ်းတွေ ထပ်ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှာ အဲ့ဒီရပ်တန့်ထားတာကို ပြန်ရုပ်သိမ်းလိုက်ပြီးတော့ ရဲတွေက ကျောက်တူးသမားတွေကို လိုက်ဖမ်းခဲ့ပါတယ်၊ ကုမ္ပဏီကတော့ နောက်တစ်ခါပြန်ပြီး ဒီနေ့ရာကို သူတို့အတွက် အသုံးချဖို့ ပြန်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။

ရှေးရိုးစဉ်ဆက်ကတည်းက ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးလာခဲ့သော ဒေသခံပြည်သူများအား အစိုးရက လိုင်စင်ထုတ်ပေးထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရရှိထားသူများက စနစ်တကျ ဖယ်ထုတ်လိုက်ကြသည်။ အချို့မှာ ကုမ္ပဏီများမှ စွန့်ပစ်ထားသော မြေစာပုံများထဲမှ ကျောက်စိမ်းအစအနများကို ကောက်ယူပြီး အသက်မွေးနေကြရသည်။ (ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ)

"[ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းကနေ] ရရှိတဲ့ ပိုက်ဆံတွေထဲကနေ ၁% လောက်ကိုပဲ ကချင်ပြည်နယ်အတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေးနဲ့ အခြေခံအဆောက်အဦအတွက် အသုံးချမယ်ဆိုရင်တောင် ကချင်ပြည်နယ်ကို အခုလက်ရှိနဲ့ လုံးဝမတူအောင် ပြုလုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကထွက်တဲ့ အကျိုးအမြတ်တွေအားလုံးက လက်တစ်ဆုပ်စာလောက်ပဲရှိတဲ့ လူနည်းစုဆီကိုဘဲ ရောက်နေတယ်။"

\- အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်၊ ကချင်ပြည်နယ်

"ပြည်နယ်တွင်းရှိ သဘာဝရင်းမြစ်များကို စီမံဆောင်ရွက်ရန် ကချင်ပြည်နယ်အစိုးရတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။ ထို့အပြင် ဒေသအစိုးရနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူများသည်လည်း ထိုသို့ စီမံဆောင်ရွက်မှုတွင် ပါဝင်ရမည်။"

KDNG / ကချင်ပြည်နယ် သဘာဝရင်းမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒအကြောင်း ဆွေးနွေးချက် စာတမ်း

ကုမ္ပဏီများသည် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးများကို အရှိန်မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်လာသည့်အတွက် အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်များ ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်စေနိုင်သည့် မြေပြိုကျမှုများသည်လည်း တဖြည်းဖြည်း များပြားလာသည်။ ဤနေရာတွင် မိုးသည်းထန်မှုကြောင့် မြေပုံများ ပြိုကျမှုဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အနည်းဆုံး လူပေါင်း ၂၀ ခန့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ

ရောမ စက်ယန္တယားများကို ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီများမှ အသုံးပြုမှုကြောင့် ဖားကန့်ဒေသတွင် နေထိုင် လုပ်ကိုင်သူများအတွက် နေ့စဉ် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ဤပုံတွင် မိခင်တစ်ဦးသည် ကုမ္ပဏီ၏ စွန့်ပစ် မြေစာပုံတွင် ကျောက်စိမ်းရှာရင်း မတော်တဆ သေဆုံးခဲ့ရသော သူမ၏ ဒုတိယသား၏ ဓါတ်ပုံကို ကိုင်ဆောင်ထားသည်။ ဓါတ်ပုံ - မင်းဇေယျာ

ကသုတ်ကရက်ဖြင့် ကျောက်စိမ်းများ ထုတ်ယူနေခြင်းသည် ဖားကန့်ဒေသ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်စီးနေပြီး တောတောင်များကို ချိုင့်ဝှမ်းကြီးများ ဖြစ်သွားအောင် ပြုလုပ်ကာ၊ ၎င်းဒေသ၏ သဘာဝ ရေကန်များ၊ စမ်းချောင်းများကို ညစ်ငြမ်းမှု ဖြစ်စေသည့်အပြင် တောများ ပြုန်းတီးကာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ရိုက်ကူးထားသော ဤပုံတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း ရေကြီးရေလျှံမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ (ဓါတ်ပုံ- KDNG)

ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားတွင် မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူတစ်ဦး - ဘိန်းဖြူနှင့် မီသာဖက်တမင်းတို့ကို အသုံးပြုမှုသည် ဖားကန့်ဒေသရှိ ကျောက်စိမ်းတူးသူများအတွင်း အလွန်အမင်း များပြားနေသောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများမှ ၎င်းတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးများ ဖြန့်ဖြူးနေသည့် အန္တရာယ်ကို သိသိသာသာ တိုက်ဖျက်နေကြပါသည်။ (ဓါတ်ပုံ- Adam Dean)

ဘယ်သူတွေလဲ၊ သူတို့တွေ ဘယ်လောက် ရယူနေကြသလဲ။

နှစ်ပေါင်းများစွာပင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍသည် လျှို့ဝှက်ချက်များဖြင့် ပြည့်နှက် နေခဲ့သည်။ သာမန်လူတန်းစားများသည် မည်သည့်ကုမ္ပဏီများက သတ္တုတွင်း တူးဖော်ရေး လိုင်စင်များ ရယူထားကြသည်၊ ထိုကုမ္ပဏီများ၏ ပိုင်ရှင်များသည် မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်သည်၊ လိုင်စင်များကို မည်သို့ ခွဲဝေချထားပေးသည်၊ ၎င်းတို့၏ စာချုပ်ထဲတွင် မည်သို့သော စည်းကမ်းချက်များ ပါရှိသည်၊ ၎င်းတို့က အစိုးရအား မည်သည့်အရာများ ပေးကမ်းနေကြသည်၊ ၎င်းတို့က မည်မျှ ထုတ်လုပ်နေကြသည် ဟူသော အခြေခံ အချက်အလက်များကိုပင် ရယူနိုင်ခွင့် မရှိကြပေ။

ထိုအချက်ကြောင့်ပင် ကျောက်စိမ်းများ အလျင်စလိုတူးဖော်နေခြင်းမှ မည်သူတို့ အမှန်တကယ် အကျိုးအမြတ်ရရှိနေကြသည် ဆိုသည့်အချက်အပေါ် အာရုံစိုက်နိုင်မှု နည်းနေကြပြီး သို့မဟုတ် ၎င်းအချက်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပြုလုပ်ရန် ကြိုးစားရာ၌ မည်သည့်အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်နေသည်ကို အနည်းငယ်မျှသာ စိတ်ဝင်စားနိုင်ကြသည်။ ဤအစီရင်ခံစာသည် အစိုးရက ကျောက်စိမ်းလုပ်ပိုင်ခွင့်များ ချထားပေးသည့် ကုမ္ပဏီများ၏နောက်ကွယ်ရှိ အဓိက ပါဝင် ပတ်သက်နေကြသူများကို ပထမဆုံး အကြိမ်အဖြစ် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး ယင်းအချက်ကို ပြောင်းလဲရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းအတွက် လိုင်စင်ချထားပေးသည့်စနစ်သည် အကျင့်ပျက် ခြစားမှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် ခရိုနီတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းဖွင့်ပေးထားသည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ အဓိက လုပ်ပိုင်ခွင့်ချပေးသည့် နေရာများသည် ကချင်ပြည်နယ် ဖားကန့်မြို့နယ်ရှိ အစိုးရမှ ထိန်းချုပ်ထားသည့် ဒေသများတွင် ဖြစ်ပြီး အင်အားကြီးမားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ရာထူးကြီးကြီး အရာရှိများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် ကုမ္ပဏီများကို မျက်နှာသာပေးထားသော ဗဟိုမှ ထိန်းချုပ်သည့်စနစ်ဖြင့် လုပ်ကွက်များကို ချထားပေးသည်ဟု ဤလုပ်ငန်းအတွင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်အများအပြားက ပြောကြသည်။ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးက ပြောပြရာတွင် "[လေလံဆွဲတဲ့နေရာမှာ] ထိပ်ပိုင်းက ခပ်ကြီးကြီးတစ်ယောက် ပါဝင်ပတ်သက်နေရင်တော့ သေချာတယ် သူတို့ပဲ လေလံအောင်လိမ့်မယ်"။

ယနေ့ခေတ်ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ်များ ပြုလုပ်ရာတွင် ပါဝင်သော ကျွန်ုပ်တို့စာရင်းတွင် ဖော်ပြခြင်းခံရသူတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်တပ်အုပ်ချုပ်သည့် အမှောင်မိုက်ဆုံးကာလများထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်ပုံရသည်။ အာဏာရှင်ဟောင်း ဦးသန်းရွှေ၏ မိသားစုတွင် ပါဝင်သူများအပြင် အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း ပါဝင်ပေသည်-

– အာဏာရပါတီမှ အဆင့်မြင့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အထူးသဖြင့် -

- မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ် တိုင်းမှူးဟောင်း ဦးအုန်းမြင့်
- ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဟောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်း ဦးမောင်မောင်သိမ်း။
- လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း ဦးဘုန်းဆွေ၊
- နှင့် ဆက်သွယ်ရေးနှင့်သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာဝန်ကြီးဌာန ဒုဝန်ကြီး၊ ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်း၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် ကာကွယ်ရေးပစ္စည်း ဝယ်ယူရေးဌာန၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးဟောင်းဖြစ်သူ ဦးဝင်းသန်း။

၎င်းပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကျောက်စိမ်းမှငွေပမာဏအမြောက်အမြားရရှိနေကြောင်း Global Witness ၏ သုတေသနက ညွှန်ပြထားပါသည်။ ဦးသန်းရွှေ၊ ဦးမောင်မောင်သိန်း နှင့် ဦးအုန်းမြင့်တို့၏ မိသားစုများသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်များစွာကိုချုပ်ကိုင်ကာ ၎င်းတို့အားလုံးသည် ၂၀၁၄ ကျောက်စိမ်းအရောင်းပြပွဲ (အစိုးရတရားဝင်ကျောက်စိမ်းအရောင်းပြပွဲ) တွင် အခွန်မဆောင်မီ ရောင်းချငွေ ဒေါ်လာသန်း ၂၂၀ နှင့် ၂၀၁၃ အရောင်းပြပွဲတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၇ သန်းရရှိခဲ့ကြသည်။ ဦးသန်းရွှေမိသားစုပါဝင်နေသည်ဟု Global Witness မှယုံကြည်ထားသည့် အခြားကုမ္ပဏီ တစ်ခုသည် ၂၀၁၃ နှင့်၂၀၁၄ အရောင်းပြပွဲနှစ်ခုပေါင်းတွင် ဒေါ်လာသန်း ၁၅၀ တန်ဖိုး ထပ်မံရောင်းချနိုင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် နီးကပ်လာပြီ ဖြစ်သလို သဘောထားတင်းမာသူများသည် ဂိုဏ်းဂဏကွဲအကြမ်းဖက်မှုများ နှင့် ညစ်ပတ်သည့် လှည့်စားမှုများ ဖြစ်စေရန် ရံပုံငွေထုတ်ပေးလာနိုင်သည်ကို စိုးရိမ်သူ တချို့ရှိနေချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသားများ အနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းမှ ရရှိသောဝင်ငွေများ မည်သည့်နေရာ ရောက်ရှိသွားသည်ကို အမြန်ဆုံးသိရှိရန် လိုပေသည်။

ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေ

ဝန်ကြီး ဦးအုန်းမြင့်

ဝေဆူးကျန်

ဦးအိုက်ထွေး

အာဏာရှင်ဟောင်း အငြိမ်းစား ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး သန်းရွှေနှင့် ဆက်စပ်နေသော ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီများ၊ ကချင်ပြည်နယ်၏ တိုင်းမှူးဟောင်းနှင့် ဝန်ကြီးဖြစ်သူ ဦးအုန်းမြင့်၊ ဘိန်းရာဇာ ဝေဆူးကျန်နှင့် Ever Winner ကုမ္ပဏီကို ဦးစီးနေသူ ဦးအိုက်ထွေးတို့သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် အစိုးရ ကျောက်စိမ်းရောင်းချပွဲတစ်ခုတည်း ကပင်လျှင် အခွန်မဆောင်မီ ရောင်းချရငွေသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း ၄၃၀ ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

Unapologetic Minister will 'dare slap anyone'

By DVB

5 February 2014 Print Email

Like 0 Tweet 0 G+1

Burma's Minister of Livestock Breeding, Fisheries and Rural Development, Ohn Myint, is under fire in Parliament for vile threats to rural residents in Tenasserim and Magwe divisions. An emergency proposal has been submitted for the government to take immediate action.

မွေးမြူရေးနှင့်ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီး ဦးအုန်းမြင့်သည် ယခင်က ကချင်ပြည်နယ်တွင် မြောက်ပိုင်းတိုင်း တိုင်းမှူး ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် လူတွေကို ပါးရိုက်ပစ်မည်ဟု လူသိရှင်ကြား ခြိမ်းခြောက်စကားပြောကြားမှုနှင့် အစိုးရအား ဆန့်ကျင်သူ မည်သူမဆို ထောင်ချခံရနိုင်သည်ဟု စကားတို့ကြောင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။
(ဓာတ်ပုံ - DVB)

- မြန်မာနိုင်ငံစစ်တပ် - တပ်မတော်သည် ၎င်း၏ မြန်မာ့စီးပွားရေး ဦးပိုင်လီမိတက် နှင့် မြန်မာစီးပွားရေးကော်ပိုရေးရှင်းတို့မှ တစ်ဆင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် တရားဝင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ချုပ်ကိုင်ထားပါသည်။ Global Witness ၏ ၂၀၁၄ ကျောက်မျက်ပြပွဲအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အရ ၎င်းကုမ္ပဏီများသည် အရည်အသွေးအကောင်းဆုံးကျောက်စိမ်းကိုရောင်းချခဲ့ပြီး ပျမ်းမျှတစ်ကီလိုဂရမ်လျှင် ဒေါ်လာ ၁၃,၀၀၀ ကျော် ဈေးနှုန်းဖြင့် ရောင်းချခဲ့သည်ဟု သိရသည်။ ၎င်းတို့အနက် စစ်တပ်ပိုင်ကုမ္ပဏီများ၏ တရားဝင်ပြပွဲများမှ ရောင်းချမှုပမာဏမှာ ၂၀၁၄ တွင် ဒေါ်လာသန်း ၁၈၀ နှင့် ၂၀၁၃တွင် ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ ရရှိခဲ့သည်။ ထိုကုမ္ပဏီများကို ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်အတွက် ပြင်ပဘတ်ဂျက်ရန်ပုံငွေအဖြစ် မှတ်ယူထားကြသည်။ ကျောက်စိမ်းမှရသည့်ဘဏ္ဍာငွေများသည် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်/ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (KIA/KIO) ကိုတိုက်ခိုက်မည့် စစ်တပ်၏တိုက်ပွဲတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေလျက်ရှိသည်ဟု ကချင်ပြည်နယ်ရှိလူအများစုက ယုံကြည် ထားကြသည်။

-'ခရိုနီ' ကုမ္ပဏီများ - ဦးသန်းရွှေစစ်အစိုးရလက်ထက်တွင် ပေါ်ပေါက် ကြွယ်ဝ လာခဲ့ကြသော ကုမ္ပဏီများဖြစ်ပြီး ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွင် အဓိက အခရာ ကျလှသည်။ အထင်ရှားဆုံးမှာ ကိုးကန့်မူးယစ်ရာဇာ လော်စစ်ဟန် တည်ထောင်သည့် အေးရှားဝေါလ် လုပ်ငန်းစုနှင့် နံပါတ်တစ်ခရိုနီ ဦးတေဇ၏ ထူးလုပ်ငန်းစုတို့ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံးသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုခံထားရသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ပိုမိုထင်ရှား သော်လည်း လူသိနည်းနေသည်ကား ကျောက်စိမ်း တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း ၁၂ ခု ပါဝင်ပုံရသည့် Ever Winner လုပ်ငန်းစုဖြစ်သည်။ Ever Winner ကုမ္ပဏီများသည် ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် တရားဝင် ကျောက်မျက်ပြပွဲ၌ ရောင်းချမှု ဒေါ်လာသန်း ၁၉၀ ဝန်းကျင်နှင့် ၂၀၁၃ တွင် ဒေါ်လာသန်း ၁၂၀ ကျော် ရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီများ၏ ပိုင်ရှင်များသည် မြန်မာ့အကြီးဆုံးဘဏ်နှင့် KBZ လုပ်ငန်းစုခေါင်းဆောင် ဦးအောင်ကိုဝင်း နှင့် Skynet ဂြိုဟ်တုစလောင်း တီဗီလုပ်ငန်းမှ မီဒီယာလုပ်ငန်းရှင် ဦးကျော်ဝင်းတို့ အပါအဝင် နိုင်ငံရေးအရသြဇာရှိသည့် လုပ်ငန်းရှင်သူဌေးကြီးများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ ဖြစ်သည်ဟု Global Witness သုတေသနတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

"စစ်တပ်မိသားစုမှာ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး ကုမ္ပဏီတွေသာမရှိရင် ကျန်တဲ့သူတွေက သူတို့ကို ကန်ထုတ်ပစ်ကြလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုကုမ္ပဏီမရှိတဲ့လူကို စန်းပြုးလို့ မြင်ကြလိမ့်မယ်။ သူတို့က တန်းတူဆက်ဆံမှာမဟုတ်ဘူး"

- အရာရှိဟောင်းတစ်ဦး

Narcotics Rewards Program: Wei Hsueh-Kang

BUREAU OF INTERNATIONAL NARCOTICS AND LAW ENFORCEMENT AFFAIRS

WANTED

(**Alias:** Prasit Chivinnitipanya)
Date of Birth: 5/29/52
Place of Birth: China
Height: 5'6" **Weight:** 125 lbs
Eyes: Brown **Hair:** Black
Race: Asian **Nationality:** Chinese

Wei Hsueh-Kang, the commander of the United WA State Army's (UWSA or WA) Southern Military Command, is wanted on Federal drug violations in the Eastern District of New York. The WA is currently the dominant heroin trafficking group in Southeast Asia, and possibly worldwide. Wei Hsueh-Kang is believed to be in hiding in Burma.

The U.S. Department of State is offering a **REWARD OF UP TO $2 MILLION** for information leading to the arrest or conviction in the United States of Wei Hsueh-Kang.

If you have information, and you are outside the United States, please contact the nearest U.S. Embassy or Consulate. In the United States, please contact the DEA, FBI, or ICE office in your city.

ALL IDENTITIES ARE KEPT STRICTLY CONFIDENTIAL

"ဝ" ပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ကို ကာလရှည်ကြာ ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ နာမည်ကြီးမူးယစ်ရာဇာ ဝေဆူးကျန်သည် ဖားကန့်တွင် အများဆုံးလွှမ်းမိုးထားနိုင်သည်ဟု ယူဆရသော ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီများအုပ်စု၏ နောက်ကွယ်တွင် ရှိနေသည်ဟု Global Witness ၏ သုတေသနက ဖော်ပြသည်။

မူးယစ်ရာဇာများ - ဝေဆူးကျန်သည် အမေရိကန်အစိုးရက ဒေါ်လာ ၂ သန်း ဆုကြေးငွေ ထုတ်ခြင်း ခံထားရသည့် "ဝ" ပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော် /ပါတီ (USWA/P) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အား ကာလကြာရှည်စွာ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့ပေးနေသူ မူးယစ်ရာဇာတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သူသည် လက်ရှိ မြန်မာ့ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွင် လွှမ်းမိုးထားသည့် ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းစုတစ်ခုကို ထိန်းချုပ်ထားသူ ဖြစ်သည်ကို ခိုင်လုံသည့် အထောက်အထားများ ရှိပေသည်။ ဝေဆူးကျန်ဦးစီးသော ကုမ္ပဏီများနှင့် တခြား UWSA/P အဆက်အနွယ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များကတည်းက ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွင် နာမည်ကြီးလုပ်ငန်းရှင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ အမေရိကန်၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုကြောင့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် အလယ်ပိုင်းတွင် အခြေအနေ အပြောင်းအလဲတချို့ဖြစ်စေခဲ့ သော်လည်း ယခုချိန်တွင် ဝေဆူးကျန်၏ကျောက်စိမ်း လုပ်ငန်းအတွက် လျှို့ဝှက် လုပ်ဆောင်ပေးနေသော ကုမ္ပဏီ ၅ ခု ရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ယုံကြည်ထားပြီး Global Witness ၏ စုံစမ်းမှုများအရ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီများက ၂၀၁၃ နှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် အစိုးရကျောက်မျက်ရတနာ အရောင်းပြပွဲများတွင် အခွန်မဆောင်မီတန်ဖိုး ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ ရောင်းချခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းရှိခဲ့ပါသည်။

ကျောက်စိမ်းအရောင်းအဝယ်တွင် ဤကဲ့သို့ တစ်သီးပုဂ္ဂလနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်လာကြခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် တည်ငြိမ်အေးချမ်းပြီး သာယာဝပြောသည့် အနာဂတ်တည်ဆောက်ရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများအတွက် သတိထားသင့်သည့် အချက် ဖြစ်သည်။ ဤကိစ္စမှာ နိုင်ငံရေးအရ စိုးရိမ်ရသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုမျှသာ မဟုတ်ပါ။ ကျောက်စိမ်း ကဏ္ဍတွင် လျှို့ဝှက်မှုနှင့် အလွဲသုံးစားမှု ရှိနေခြင်းသည် နိုင်ငံအတွင်း လည်ပတ်နေသည့် တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက်လည်း ပြဿနာကြီးများ ဖြစ်လာစေနိုင်သည်။

ဥပမာ-Coca-Cola Company နှင့် Caterpillar Inc. တို့နှစ်ခုစလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံတွင်း လုပ်ငန်းဖက်နှင့် တွဲဖက်လုပ်သူများအကြောင်း မကြာသေးမီကမှ အချက်အလက် သစ်များ ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ဂဏန်း ၇ လုံးပါ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း Coca-Cola ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် ယင်း၏ ပြည်တွင်း လုပ်ငန်းဖက်သည် စစ်တပ်ပိုင် မြန်မာ့စီးပွားရေး ဦးပိုင်ကုမ္ပဏီ လီမိတက်နှင့် ကာလရှည်ကြာလက်တွဲခဲ့မှုနှင့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းအတွင်းမှ အကျိုးအမြတ် ရယူမှုများအကြောင်း ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်နိုင်မှု မရှိခဲ့ပါ။ ဖျော်ရည်များ ထုတ်လုပ်သည့်ကုမ္ပဏီကြီးက "Coca-Cola ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဖက်စပ်လုပ်ငန်းနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး အားလုံးသိအောင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပါတယ်။ အဲ့ဒီလိုပဲ မြန်မာနိုင်ငံမှာ တာဝန်သိသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဌာနက သတ်မှတ်ထားတဲ့ အစီရင်ခံဖို့ လိုအပ်ချက်တွေအတိုင်း ပြည့်မီကျော်လွန်ဖို့ ဆက်လက် လုပ်ကိုင်သွားမှာပါ" ဟု ဖော်ပြထားသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပဲ Caterpillar ကုမ္ပဏီသည် မူးယစ်ရာဇာ ဝေဆူးကျန်မှ ချုပ်ကိုင် ထားသည်ဟု Global Witness မှ ယူဆထားသည့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းစုတစ်ခုအတွက် လျှို့ဝှက်လုပ်ကိုင်ပေးနေသူ တစ်ဦးကို နိုင်ငံ ၅ ခု ထက်မနည်းတွင် ဧည့်ခံပြုစုခဲ့သည်။ မေးခွန်းများကို ဖြေကြားရာ၌ ကုမ္ပဏီက ၎င်းတို့၏ သင့်တင့်သော လုံလဖြင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်မှုတွင် Global Witness မှ အမည်ဖော်ပြထားသော ကုမ္ပဏီများကို "ပိတ်ဆို့ခံထားရသူ တစ်ဦး တစ်ဖွဲ့"မှ ပိုင်ဆိုင်သည် သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်သည်ဟု ဖော်ပြမထားကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

Caterpillar Inc. သည် ဖားကန့် မိုင်းတွင်းလုပ်ငန်းအတွက် လိုအပ်သော စက်ယန္တယားများ ပံ့ပိုးနေသည့် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီများအနက် တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း၏ ပြည်တွင်း အရောင်းကိုယ်စားလှယ်များသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုကို ခံထားရသော မူးယစ်ရာဇာ ဝေဆူးကျန်မှ ထိန်းချုပ်ထားပုံရသည့် ကုမ္ပဏီအုပ်စုနှင့် ပတ်သက်မှုရှိနေကြောင်း Global Witness ၏ သုတေသနပြုလုပ်မှုတွင် ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ (ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ)

ဖားကန့်သို့သွားသည့် လမ်းမပေါ်ရှိ တံတားပေါ်တစ်ခုပေါ်မှ ကျောက်စာတိုင်တွင် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းစုများဖြစ်သော ရှယ်ဖယ်မလီ ကုမ္ပဏီ လီမိတက်နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံမှ အရေးယူပိတ်ဆို့ထားသော မြန်မာ့စီးပွားရေးဦးပိုင်လီမိတက် (MEHL) တို့မှ တည်ဆောက်ထားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ Coca Cola ၏ အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်ပြုလုပ်မှုတွင် ၎င်းတို့၏ ဒေသတွင်း ဒါရိုက်တာဖြစ်သူ၏ ရှယ်ဖယ်မလီတွင် ပါဝင်နေမှု သို့မဟုတ် ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီ၏ ရေရှည်ဆောင်ရွက်သောလုပ်ငန်းတို့သည် MEHL နှင့် ဆက်နွယ်နေမှုကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

ကျောက်စိမ်းနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ

ကျောက်စိမ်းသည် ကချင်ပြည်နယ်တွင်း ပဋိပက္ခနှင့် ခွဲခြားမရအောင် ဆက်နွယ်နေသောအရာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏အဆိုးဆုံးရန်သူများမှ ထိန်းချုပ်ထားသည့် လိုင်စင်ရကုမ္ပဏီများက ၎င်းတို့၏ သဘာဝအမွေအနှစ်များကို ဝါးမျိုနေသည်ကို ကြည့်နေရသည်မှာ ကချင် လူမျိုးများအတွက် တငွေ့ငွေ့ဖြစ်တည်လာသောမကျေနပ်မှု၏ အရင်းခံ ဖြစ်ပါသည်။ "ကိုယ့်ခြံထဲကအသီး ကိုယ်စားခွင့်မရှိ" ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟု တချို့က ပြောသည်။ ဤသို့ တွေးမြင်ယူဆချက်မျိုးသည် အမြစ်တွယ်နေပြီဖြစ်သကဲ့သို့ ဗဟိုအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုကို ကချင်လူမျိုးများမှ မယုံမကြည်ဖြစ်လာစေသော၊ တော်လှန်ခုခံလာစေသော အမျိုးသားရေးဝါဒ၏ အရေးကြီးသည့် အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်မှုတို့အကြား ဆက်နွယ်နေသည့် အခြားအကြောင်းရင်းသုံးခုမှာ-

- ကျောက်စိမ်းတွင်းများစွာ ပိုင်ဆိုင်သော စစ်တပ်မိသားစုများနှင့် ကုမ္ပဏီများသည် သာတူညီမျှငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်တစ်ခု ချုပ်ဆိုသည့်အခါ ဆုံးရှုံးနစ်နာနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ဖားကန့်နယ်မြေကို ဗဟိုအစိုးရမှ ထိန်းချုပ်နိုင်သည့်အချိန် မရောက်မချင်း တိုက်ပွဲကို ဆက်လက်ဆွဲဆန့်ထားနိုင်ရန် ငွေကြေးမက်လုံးများ ရှိသကဲ့သို့ နိုင်ငံရေး အကြံအစည်များ ရှိနေနိုင်သည်။
- ကချင်ပြည်နယ်ရှိ တပ်မတော်အရာရှိများသည် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွင် ခြိမ်းခြောက် ငွေညှစ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားရှာနေနိုင်သည့်အတွက် ၎င်းတို့၏တပ်အား နယ်မြေတွင်း တာဝန်ချထားစေရန် အကြောင်းပြချက်လည်း ရရှိနေကြသည်။ ငွေကြေးကိုလည်း ၎င်းတို့ထံ ဆက်လက်စီးဆင်းစေသည်။
- ကျောက်စိမ်းသည် KIA/KIO အတွက် ဝင်ငွေအဓိက ရရှိရာ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်စိမ်းမှဝင်ငွေများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် တိုက်ပွဲဆင်နွှဲခြင်းသည် နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် မဟာဗျူဟာကျသည့်ဦးစားပေးမှု ဖြစ်လာစေသည်။

"ဒါတွေအားလုံးက ပဋိပက္ခဖြစ်စေတဲ့ အကြောင်းရင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒ့ါအပြင် ဖားကန့်က ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကြီးဆုံးကျောက်စိမ်းတွင်း ဒေသဖြစ်တယ်ဆိုတာ အစိုးရ သိထားတဲ့အတွက် ဒီပဋိပက္ခက နောက်လည်း ဆက်ဖြစ်နေဦးမှာပါ။ ဒေသခံတွေအတွက်တော့ ကျောက်စိမ်းက မြင်သာမြင်ရ မကြင်ရပေ့ါလေ"

\- ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်

ကချင်ပြည်နယ်၏ ကျောက်စိမ်းထွက်ရှိမှုများကို မည်သူတို့က စီမံအုပ်ချုပ်နေပြီး မည်သူတို့ အကျိုးအမြတ်များ ရရှိနေကြသည်ဆိုသည့် မေးခွန်းကို အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ဖြေရှင်းချက် ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်သည် အလွန်တရာမှ ကြာရှည်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိပါ။

ဒေသခံပြည်သူများအား ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍမှ စနစ်တကျ ဖယ်ထုတ်ထားသည့် တရားမျှတခြင်းမရှိသည့် စနစ်သည် ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး KIA/ KIO နှင့် တပ်မတော် [အစိုးရစစ်တပ်] နှစ်ဖက်စလုံးအနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍကို ထိန်းချုပ်ခွင့် ရရှိရေးသည် အဓိကထားသည့် ဗျူဟာဖြစ်နေသည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် အခွင့်အလမ်းများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ လုပ်ငန်းဖက်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ

နိုင်ငံတကာမှ လုပ်ငန်းဖက် အစိုးရများသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို ပံ့ပိုးပေးရန် အမြောက်အမြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားကြပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မှန်ကန်သော်လည်း အလှူရှင်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းမှုများသည် မြန်မာပြည်သူများ အတွက် အကျိုးရလဒ်များ ဖြစ်ပေါ်စေရန် နှင့် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် နွေးထွေးသော ဆက်ဆံမှုများ ရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုအပ်သည်။ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ခြင်းသည် အနာဂတ်အကူအညီများကိုဖေးမရန်အတွက် စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုသင့်သည့် ကိစ္စရပ်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ယနေ့အချိန်အထိ မြန်မာအစိုးရနှင့် ယင်း၏ မိတ်ဆွေသစ်နိုင်ငံများအကြား ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများတွင် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ ပါဝင်ခြင်း မရှိသေးပေ - ထိုအချက်သည် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရမည့် မျက်ကွယ်ပြုခံထားရသော လစ်ဟာနေသည့် အချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် သမ္မတအိုဘားမားသည် "မြန်မာနိုင်ငံသာ အောင်မြင်အောင်လုပ်နိုင်ရင် ကျွန်တော်တို့ အထူး လိုက်ရှာစရာမလိုတဲ့ လုပ်ငန်းဖက် အသစ်တစ်ဦး ရသလို ဖြစ်လာမှာပါ" ဟု ဆိုခဲ့သည်။ အမေရိကန်အစိုးရ၏ ချဉ်းကပ်သည့်နည်းလမ်းသည် အဓိကကျမည်မှာ သေချာပေသည်။ လက်တွေ့တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး ပြောင်းလဲမှု အတွက် နိုင်ငံတကာဘက်မှ အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင် သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ထိုအချက်ကို ဝါရှင်တန်နှင့် နေပြည်တော် အစိုးရတို့လည်း သိကြသည်။ အမေရိကန်သံအမတ်များက တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အခိုင်အမာ ပြောဆိုခဲ့ပြီး ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းရန် အပြုသဘောဆောင်သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်ရန် ရှာဖွေလုပ်ဆောင်နေသည်။ ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် ဖြစ်ပျက်နေမှုများကို အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်ရန် အလွန် အရေးကြီးပေသည်။

အမေရိကန်နှင့် အခြားအလှူရှင်များတွင် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အဓိက လမ်းကြောင်းသုံးခု ရှိပေသည်။ EITI, ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ဖြစ်သည်။

"ကျောက်စိမ်းသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အနည်းဆုံးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။"

ဒေသခံ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်၊ ကချင်ပြည်နယ်

EITI

သမ္မတဦးသိန်းစိန်လက်ထက်တွင် မြန်မာအစိုးရသည် လောင်စာဆီ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သတ္တုတွင်း တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဖွင့်ပေးရန်အတွက် နိုင်ငံတကာမှ အသိအမှတ်ပြု ထားသည့် သဘာဝ သယံဇာတအရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူမှုဆိုင်ရာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရေး အစီအစဉ် (EITI) တွင် ပါဝင်ရန် လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည့်အတွက် အရေးကြီးသည့် ခြေလှမ်းကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်၊ ယူကေ၊ နော်ဝေး၊ ဩစတြေးလျနှင့် အနောက်ဥရောပ နိုင်ငံများသည်လည်း ၎င်းလုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုကို အခိုင်အမာ ပံ့ပိုးကူညီ ပေးခဲ့ကြသည်။ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် EITI ကို မည်သို့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည် ဆိုသည်မှာ အစိုးရက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်မည်ဟု ကတိပေးထားချက်အပေါ် အဓိက စမ်းသပ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်း၏ အခြေခံစံနှုန်းများကို ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်လျှင် EITI အနေဖြင့် တန်ဖိုးအရှိဆုံး သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့်လုပ်ငန်းတွင် လိုအပ်နေသည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဒေသခံများကလည်း အစိုးရသည် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် ၎င်းကတိပေးထားသည်များကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းမည်လား ဆိုသည်ကို မေးခွန်းထုတ်နေခဲ့သည်။

မည်သည့်ကုမ္ပဏီများကို ကျောက်စိမ်းတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်များပေးထားပြီး ထိုကုမ္ပဏီများကို မည်သူတို့က ပိုင်ဆိုင်ထိန်းချုပ်သည်ဆိုသည်ကို ပြည်သူတို့ သိရှိခွင့်ရနိုင်ရန် EITI က စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ထုတ်လုပ်လိုက်သည့် ကျောက်စိမ်းပမာဏ၊ အခွန်နှင့် ခိုင်းကြေးတို့မှ ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများ၊ ထို့အပြင် နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ရရှိသည့် ဘဏ္ဍာငွေများကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန်အတွက် ကာကွယ်ရမည့် အချက်များနှင့်အတူ ပေါင်းစပ်ထားသော ထိုအချက်အလက်တို့ကို ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေများကို တလွဲသုံးစားပြုလုပ်နေခြင်း အတွက် ကုမ္ပဏီများနှင့် အရာရှိများကို ဒေသခံလူထုအဖွဲ့အစည်းများက တာဝန်ခံခိုင်း စေနိုင်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းတွင် အရေးပေါ်အခြေအနေ တစ်ရပ်အဖြစ် ထိုစီမံချက်၏ အခြေခံမူများကို အသုံးမပြုပါက အခွင့်အလမ်းများ ဆုံးရှုံးသွား မည်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ

"ဒါကြောင့် ဒီ(EITI အကြောင်း) ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ဖို့ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း ကိုယ်စားလှယ်တွေကို အစိုးရက ဖိတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းကတော့ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနဲ့ စိတ်ပျက်စရာတွေ ပေါ်ထွက်လာပြီး ကျွှမာက အဲဒါတွေ သိသွားမှာကို သူတို့က စိုးရိမ်ပါတယ်။

- ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး

ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ လိုင်စင်ချပေးထားသော ကုမ္ပဏီများသည် အစိုးရမှ ဦးဆောင်ကျင်းပသော ကျောက်မျက်ပြပွဲများနှင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ တရားမဝင် တိုက်ရိုက် ရောင်းချမှုတို့မှတဆင့် ဒေါ်လာသန်းထောင်ပေါင်းများစွာ ရရှိနေကြသည်။ သို့သော် ထိုကုမ္ပဏီများသည် မည်သည့်ကုမ္ပဏီများဖြစ်သည်၊ ကျောက်စိမ်းမှရရှိသော ဝင်ငွေသည် မည်သည့်နေရာသို့ အမှန်တကယ် ရောက်ရှိသွားသည် ဟူသည့် အခြေခံအချက်အလက်များကို ဖုန်းကွယ်ထားဆဲဖြစ်သည်။

EITI ၏ ဂုဏ်သိက္ခာလည်း ဆိုးဆိုးရွားရွား ထိခိုက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ အပြုသဘောဆောင်သည့် လုပ်ရပ်များ ရှိနေပြီး ယင်းတို့သည် မျှော်လင့်မထားသည့် နေရာများမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့သော အစိုးရအရာရှိများသည် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ ပိုမို ပွင့်လင်းလာစေရေးအတွက် ချီးကျူးအားပေးထိုက်သည့် စိတ်ဆန္ဒများရှိလာကြောင်း စတင်ပြသလာကြပြီး မူဝါဒများနှင့် ဆောင်ရွက်ပုံများအကြောင်း အချက်အလက်များကို မျှဝေလာကြသည်။ အထူးသဖြင့် ကျောက်စိမ်းတွင်းများကို ထိန်းချုပ်နေသော ကုမ္ပဏီများဖြစ်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ကျောက်စိမ်းနှင့် အခြား သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့် ကုမ္ပဏီများကို ထိန်းချုပ်နေသည့်သူများသည် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ရန် EITI ၏ ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိရန် အရေးကြီးသည့် ပထမဆုံး ခြေလှမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

အချို့သော ကုမ္ပဏီကြီးများပင်လျှင် EITI အရ ထုတ်ပြန်ရန် လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ကနဦးကာလအတွင်း အံ့ဩဖို့ကောင်းလောက်အောင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိသူမှာ ထူးအုပ်စုဖြစ်ပြီး ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထင်ရှားဆုံး ခရိုနီတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဦးတေဇပိုင်ဆိုင်သည့် ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ ၎င်းပိုင်ဆိုင်သည့် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်မှု လုပ်ကွက်များ အကြောင်းကို အစောလျင်ဆုံး အချက်အလက်များ ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ၎င်း၏ အရောင်းဝင်ငွေနှင့် EITI အခြေခံစံနှုန်းများနှင့်အညီ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ လုပ်ကွက်တစ်ခုချင်းစီအတွက် ထမ်းဆောင် ခဲ့သော အခွန်များကိုပါ အသေးစိတ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ အဓိက ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်သူ ပတ္တမြားနဂါးအုပ်စုမှာလည်း ၎င်း၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်အချို့ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး အမည်များ၊ ရှယ်ယာရှင်များ၏ မှတ်ပုံတင်နံပါတ်များ အပါအဝင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်ကိုပါ စစ်ဆေးနိုင်သည့် အသေးစိတ် အချက်အလက်များကိုပါ ဖော်ပြခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောက်စိမ်းကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် လိုအပ်သော အထောက်အပံ့များနှင့် မက်လုံးများ ရရှိနေသ၍ ပို၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် ၎င်းတို့အား ဟန့်တားနေသည့် အရာများ ရှိမည်မဟုတ်တော့ကြောင်း ဤအလင်းရောင်လေးက ပြသနေပေသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ပထမဆုံး EITI အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်မည်ဖြစ်ပြီး အစိုးရအနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း လိုင်စင်များတွင်ပါရှိသော သတ်မှတ်ချက်များ၊ လိုင်စင်ကိုင်ဆောင်သူများ၊ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုအဆင့်များနှင့် ရရှိသည့် ဝင်ငွေများ အစရှိသည့် အဓိကအချက်အလက်များကို အများသိအောင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရေးအတွက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆောင်ရွက်ကြောင်း ပြသနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ရှိပေမည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် ယူကေတို့အပါအဝင် အမေရိကန်နှင့် အခြားအလှူရှင်များသည် အဆိုပါ ရလဒ်ကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ၎င်းတို့၏ ဩဇာကို အသုံးချသင့်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ

အခြားသော အလားအလာရှိသည့် အဓိကပွင့်လင်းလာမှုအချက်မှာ ဗဟိုအစိုးရနှင့် KIA/KIO တို့အကြား ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများပင်ဖြစ်သည်။ EITI နှင့်အတူ အမေရိကန်နှင့် အခြား အနောက်နိုင်ငံ အစိုးရများသည် ဤလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမြောက်အမြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားပြီး ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ အခြေအနေ၊ ကျောက်စိမ်းလောက နှင့် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတို့၏ သမိုင်းကြောင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အစိုးရနှင့် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းဖက်များအနေဖြင့် ဤပြဿနာကို ထပ်မံ ရှောင်လွှဲထားပါက ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်သည် ကြာရှည်ခံမည်မဟုတ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲနေသော ဝန်ကြီးဦးအောင်မင်းက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရန်သည် ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုများကို မျှဝေသုံးစွဲရန်လိုအပ်ကြောင်း လူသိရှင်ကြား အလေးပေးပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ယနေ့အထိ ကချင်အရေးတွင် ဤအကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ဆွေးနွေးမှုမျိုး မရှိသေးပေ။

ကနဦးခြေလှမ်းများစတင်ရန်အတွက် အစိုးရနှင့် KIA/KIO တို့တွင် တာဝန်ရှိနေပြီး ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသံများသည်လည်း ဤဆွေးနွေးမှုတွင် ပါဝင်ရန် အလွန် အရေးကြီးပေသည်။ အနာဂတ်တွင် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲရမည့် မူဝါဒများ မည်သို့ ဖြစ်သင့်သည်ဆိုသည်ကို ကချင်တိုင်းရင်းသားလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ မှ အကြံပြုထားပြီး ကချင်ပြည်နယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကွန်ရက်အုပ်စုမှ လတ်တလော အဆိုပြုထားသော ကောက်နုတ်ချက်ကို Global Witness ၏ အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံတွင် နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် နှစ်ဘက်စလုံးသည် ဤအခြေခံအုတ်မြစ်များအပေါ် အရေးတကြီး တည်ဆောက်သင့်ပြီး ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်း ပေါင်းများစွာဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကာ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းအတွက် ပိုင်ဆိုင်မှု ခွဲဝေခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဝင်ငွေဖြန့်ဝေမှု ပုံစံသစ် တစ်ခုအကြောင်း စတင်ဆွေးနွေး သင့်ပါသည်။

" 'အောက်ခြေမှ အထက်သို့' ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ရာ၌ ဒေသခံပြည်သူများကို ပါဝင်စေခြင်းသည် ဒေသခံ ပြည်သူများအတွက်လည်း အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေသည်။ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ခြင်း မရှိလျှင် နိုင်ငံရေးပြဿနာများ ပိုမိုပေါ်ပေါက်လာပြီး နိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း ထိခိုက်စေမည်။"

KDNG/ကချင်ပြည်နယ် သဘာဝရင်းမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ ဆွေးနွေးမှုစာတမ်း

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဖားကန့် ကျောက်စိမ်းဒေသမှ ဒေသခံ ၂၀၀၀ ခန့်သည် အစိုးရမှ လိုင်စင်ချပေးသော ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးကုမ္ပဏီများ၏ အလွဲသုံးစားပြုမှုအတွက် ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။ အချို့က ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းပြီးသည်အထိ ကုမ္ပဏီများ၏ လုပ်ငန်းများကို ရပ်ဆိုင်းထားရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ (ဓါတ်ပုံ- KDNG)

အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှု

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် EITI လုပ်ငန်းစဉ်နှစ်ခုစလုံးသည် အနောက်နိုင်ငံများ၏ လှူဒါန်းငွေများကို ဆွဲဆောင်နေပေသည်။ ဤအချက်က ထိရောက်သောပြောင်းလဲမှုများကို တွန်းအားပေးရန် အလှူရှင်များအတွက် အထူးအခွင့်အလမ်းများပင် ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်မှာ အချို့သော အနောက်နိုင်ငံမြို့တော်များက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အပြုသဘောဆောင်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ထုတ်ဖော်ကြေညာရန် ဆန္ဒရှိနေပြီး ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွင် ကြုံတွေ့နေရသောခက်ခဲသည့်ပြဿနာများကိုမူ ဖုံးကွယ်ထားနိုင်သည့် အန္တရာယ်ပင် ဖြစ်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခနှင့် ကျောက်စိမ်း ကဏ္ဍများသည်လည်း ခက်ခဲသော ပြဿနာများ ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ကဏ္ဍကိုမှ တိမ်းရှောင်ခြင်း၊ ရှောင်လွှဲထားခြင်း ပြုလုပ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

အမေရိကန်နိုင်ငံသည်လည်း အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများလုပ်နိုင် ရန် ထူးခြားသည့် အခြေအနေတစ်ရပ် ပိုင်ဆိုင်ထားပါသည်။ ကျောက်စိမ်းတင်သွင်းခြင်းကို တားမြစ်သော ၎င်း၏ JADE ဥပဒေသည် "မြန်မာနိုင်ငံ၏ [ဦးသန်းရွှေ]အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့၏ လူ့အခွင့်အရေး ဆက်လက် ချိုးဖောက်နေခြင်း၊ ဒီမိုကရေစီမကျသော မူဝါဒများနှင့် စစ်တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် [ဘဏ္ဍာငွေ ပံ့ပိုးပေးသည့်] ၎င်းအား ကူညီပံ့ပိုးပေးနေသူများ"၏ လုပ်ရပ်များကို ရပ်တန့်ရန် မူလက ရေးဆွဲ ပြဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသူများပင်လျှင် လက်ရှိ ကျောက်စိမ်း လုပ်ငန်းတွင် အဓိက အကျိုးခံစားသူများ ဆက်ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများက ဖော်ပြနေပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ ဘဏ္ဍာရေးဌာနမှလည်း "ခရိုနီ" များအား အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ပြုလုပ်ပြီး မူးယစ်ရာဇာများကိုလည်း ပစ်မှတ်ထားပြီး အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ လုပ်ထားသည်။ သို့သော် ထိုအုပ်စုများသည် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်း၏ ထိပ်ပိုင်း၌ ရှိနေကြသည်။

အဆိုပါ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ထာဝရ လုပ်ဆောင်နေ၍ မသင့်ကြောင်း Global Witness အနေဖြင့် ယုံကြည်ထားပါသည်။ သို့သော် မည်သူ့ကိုမှလည်း အလျင်စလို ဖြေလျှော့ပေးခြင်း မပြုလုပ်သင့်ပေ။ ထို့အတူ တင်းကျပ်သော အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများက ရုတ်တရက် လုံးဝအကာအကွယ် မပေးနိုင်တော့သည့် အခြေအနေကို ရောက်ရှိနိုင်သော ကြီးမားသည့် "ဖွင့်/ပိတ်" ခလုတ်တစ်ခုကဲ့သို့လည်း မပြုမူသင့်ပေ။ လိုက်ဘေးရီးယားနိုင်ငံ အတွေ့အကြုံအရ အမေရိကန်အစိုးရသည် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို သေချာစွာ သိထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားပြီးစ နိုင်ငံများတွင် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို အတိုင်းအတာ တစ်ခုအားဖြင့် ဆက်လက်ထားခြင်းသည် လက်နက်ကိုင် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများဖြင့် ပိတ်မိနေသော သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ် လုပ်ငန်းများကို အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ရန် အကောင်းဆုံး အာမခံ တစ်ခုပေးနိုင်သည်ကို သိရှိထားကြပါသည်။
အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ အခြားနိုင်ငံအစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ၊ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ၎င်းတို့၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားများအတွက် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်မှာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများနှင့် သမိုင်းမှတ်တိုင်များကို သဘောတူရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းသည် ပို၍ ပွင့်လင်းလာပြီး အကျိုးအမြတ်များကို ပို၍ ညီညီမျှမျှ မျှဝေလာသည်နှင့်အမျှ အရေးယူ ပိတ်ဆို့မှု များကိုလည်း လျှော့ချရမည်ဟူသော အချက်များကို သဘောတူရန် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ တိတိကျကျ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများတွင် ထည့်သွင်းသင့်သည်အချက်များကို အောက်ပါ အကြံပြုချက်ကဏ္ဍတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သမ္မတအိုဘားမား အစိုးရ၏ နိုင်ငံခြားမူဝါဒ အောင်မြင်မှု တစ်ခု ဟုတ်မဟုတ်ကို ကြည့်ရမည့်အချိန်ဖြစ်သော်လည်း အမေရိကန်အနေဖြင့် ပိုမိုပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိပြီး ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် ပိုမို တရားမျှတသော ချဉ်းကပ်နည်းကို ပံ့ပိုးပေးရန် ၎င်း၏ လွှမ်းမိုးမှုကို အသုံးပြုပါက ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် အရေးကြီးသည့် အပိုင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဖိုးအတန်ဆုံး သဘာဝသယံဇာတကဏ္ဍတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်ရာ၌ ပံ့ပိုးပေးရန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာလုပ်ငန်းဖက်များတွင် အခွင့်အလမ်းများ ရှိနေကြသည်။ သို့မှသာ ၎င်းသည် ပြည်သူလူထုအတွက် အကျိုးအမြတ်ဖြစ်စေမည်ဖြစ်ကာ ရေရှည် တည်တံ့မည့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေမည်။ (ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ)

အကြံပြုချက်များ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ အတွက်

- နှစ်ဦးနှစ်ဘက်နားလည်မှုဖြင့် ပြုလုပ်မည့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ကျောက်စိမ်းနှင့် အခြား သဘာဝသယံဇာတများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပိုင်ဆိုင်မှု၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဝင်ငွေခွဲဝေမှု အစီအမံသစ်များကို KIA/KIO နှင့် ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ကချင်ပြည်နယ်အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပါ။ ဤစီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ဒေသခံများနှင့် နိုင်ငံသားအားလုံး၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များကို ပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေကြောင်း သေချာစေသင့်ပြီး လက်ရှိနှင့် အနာဂတ် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။
- ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍတွင် EITI ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများကို ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ပေးပါ။ အလားတူပင် အချက်အလက်များကို အများသိစေရန် ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းလိုင်စင်အတွက် လေလံဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ လက်ရှိ လိုင်စင်ရရှိထားသူများ၏ စာရင်း၊ ၎င်းတို့ကိုင်ဆောင်ထားသည့် လိုင်စင်များ၊ ကျောက်စိမ်း ထွက်ရှိမှု ပမာဏ၊ ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းများမှ ရရှိသည့် အစိုးရ၏ ဝင်ငွေများ (စီမံကိန်းအလိုက် အသေးစိတ်ဖော်ပြရန်)၊ နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်း၏ အစိုးရ ရှယ်ယာများမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေများ အပါအဝင် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းမှ ရရှိသော အခြားဝင်ငွေများ၊ (သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး အကာအကွယ်များအပါအဝင်) စာချုပ်အပြည့်အစုံနှင့် လိုင်စင်တွင် ပါရှိသော သတ်မှတ်ချက်များ နှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများနှင့် စီမံဆောင်ရွက်မှုများကို ထုတ်ပြန်ပါ။
- EITI ၏ အကြံပြုချက်များအရ ကျောက်စိမ်းတွင်းလုပ်ပိုင်ခွင့် ရရှိထားသူများနှင့် လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိရန် လေလံဆွဲသည့် ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့ကို ပိုင်ဆိုင်သူများ နှင့်/သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်သူများ (နောက်ဆုံး အကျိုးအမြတ်ခံစားသူ ပိုင်ရှင်များ) သည် မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်ကြောင်း အများသိစေရန် ထုတ်ပြန်ဖို့ လိုအပ်သည်။ ထို့အပြင် အစိုးရအရာရှိများ (ယခင် သို့မဟုတ် ယခု)တို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသူများ ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ယခင်က အကျင့်ပျက်ခြစား ခဲ့မှုများ၊ သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် သို့မဟုတ် လူ့အခွင့်အရေး အလွဲသုံးစားပြုမှုများ နှင့် ယင်းတို့ကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခဲ့သည်ဆိုသည့် အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်သည်။
- အထက်ပါ ဖော်ပြထားသည့် EITI ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သတ္တုတွင်း တူးဖော်ရေး၊ ကျောက်မျက်ရတနာနှင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍကို လွှမ်းမိုးသည့် အခြားဥပဒေသစ်များတွင် ပါဝင်ရန် လိုအပ်ချက်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းပါ။

- ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းများအတွက် လေလံဆွဲသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များ ပွင့်လင်းပြီး တရားမျှတမှု ရှိစေရန် ကချင်နှင့် မြန်မာ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး၍ ချက်ချင်း ပြန်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ပေးပါ။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်တွင် လေလံဆွဲသူများသည် မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းကို ၎င်းတို့၏ မှတ်တမ်းများနှင့်တကွ ထည့်သွင်းရမည့် အကျိုးစီးပွားချင်း ရောယှက်မှုများနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများမှ အကာအကွယ်ပေးမှုများ ထင်ထင်ရှားရှား ပါဝင်သင့်သည်။[iii]
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်များရှိ ကုမ္ပဏီ ရှယ်ယာရှင်များ၏ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ပြန်လည်ထည့်သွင်းပြီး ကုမ္ပဏီများ၏ နောက်ဆုံး ပိုင်ဆိုင်သူဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပေးပါ။
- နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ၏ စာရင်းများ (စစ်တပ်မှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်စေ၊ အားလုံးဖြစ်စေ ပိုင်ဆိုင်သောလုပ်ငန်းများ အပါအဝင်) နှင့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းမှ ရရှိသည့် ဝင်ငွေ အသေးစိတ်များကို လွတ်လပ်စွာဖြင့် စာရင်းစစ်ပြီး ထုတ်ပြန်ကြေညာရန် နိုင်ငံတော်အစိုးရထံ ပေးပို့ပေးပါ။
- ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍမှ ရရှိသော ငွေကြေးများ မည်သည့်နေရာတွင် အဆုံးသတ်ရောက်ရှိသွားသည်ကို သိရှိနိုင်ရန် အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်များကို အသေးစိတ် တစ်ခုချင်းစီ ထုတ်ပြန်ကြေညာပါ။
- EITI ၏ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်း ကျင့်ဝတ်စံနှုန်းများ နှင့် ကိုက်ညီစေရန်၊ နှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အခြား ပုံစံဖြင့် တန်ပြန်ဒဏ်ခတ်ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ရန်မလိုပဲ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍရှိ စီမံခန့်ခွဲမှုအပိုင်းနှင့် လုပ်ဆောင်မှုအပိုင်းများအား အစိုးရနှင့် ကုမ္ပဏီများက တာဝန်ယူခိုင်းနိုင်စေရန် တည်ဆဲဥပဒေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း နှင့် ပြင်ဆင်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ပါ။
- ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ၊ ဒေသခံအစိုးရ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းတို့မှ ကူညီမှုဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍရှိ အခွန်များကို ရှင်းလင်းဖော်ထုတ်ခြင်း နှင့် အထူးသဖြင့် မိုင်းတွင်းများတွင် အခွန်ရှောင်လွှဲနေမှုများအား လျှော့ချရန် ဝင်ငွေများ တစ်စုတစ်စည်းထဲ ကောက်ခံသည့်စနစ်ကို အားဖြည့်ပေးပါ။
- စစ်တပ်၊ ရဲ၊ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ကုမ္ပဏီများပါဝင်သော ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍနှင့် ဆက်နွယ်သည့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို စုံစမ်းခြင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကို တရားစွဲဆိုခြင်း နှင့် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ပေးစေခိုင်းသူများကိုပါ ထည့်သွင်းတရားစွဲဆိုပါ။
- အကျင့်ပျက်ခြစားမှုဖြင့် ရယူထားသော၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေကို ချိုးဖောက်သော၊ သို့မဟုတ် လူ့အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တို့ကို အလွဲသုံးစားပြုသူတို့၏ ကျောက်စိမ်းတွင်း တူးဖော်ရေးလိုင်စင်များကို ပယ်ဖျက်ပါ။
- ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍကို လွှမ်းမိုးထားသော ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် မူဝါဒများ၊ ကျောက်စိမ်းတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများအတွက် လိုင်စင်ပါ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များနှင့် စာချုပ်များကို ပြန်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း။ ထိုစာချုပ်များတွင် နိုင်ငံတကာ၏ အခြေခံစံနှုန်းများနှင့်အညီ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဘဝအတွက် အကာအကွယ်များကို ထည့်သွင်းကြောင်း သေချာစေရမည်။ စံနှုန်းများတွင် ပါဝင်သည်များမှာ - စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့အတွက် ကုသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ လမ်းညွှန် အခြေခံမှုများ၊ လုံခြုံရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့နှင့် ပတ်သက်သော မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် ဆောင်ရွက်ရမည့် အခြေခံမှုများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း၏ ရေရှည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် မူဘောင်၊ နှင့် သတ္တုတွင်းနှင့် သတ္တုများ တူးဖော်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာကောင်စီ၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး အခြေခံမှုများ ပါဝင်ရမည်။ အခြားအရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုများတွင် နစ်နာမှုအတွက် လျော်ကြေးပေးသည့် အစီအစဉ်များကို ထည့်သွင်းသင့်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း လူထုနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပြီး သဘောတူညီထားသည့်အတိုင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဘဝ ကာကွယ်ရေးလိုအပ်ချက်များကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သည့် ကုမ္ပဏီများအတွက် ထိရောက်သော အပြစ်ပေးအရေးယူမှုများဖြင့်အတူ ထည့်သွင်းသင့်သည်။
- သဘာပတ်ဝန်းကျင် နှင့် လူမှုဘဝကာကွယ်မှုများကို အမြန်ဆုံးနှင့် အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပါ။ လွတ်လပ်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့တစ်ခု တည်ထောင်ပြီး စည်းကမ်းချိုးဖောက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့ကို မည်သို့ဖြေရှင်းခဲ့ကြောင်း ပုံမှန်ထုတ်ပြန်ပေးပါ။
- စစ်တပ်၊ ရဲနှင့် အခြားလုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော အရာရှိများအား ကုမ္ပဏီများ တည်ထောင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကုမ္ပဏီများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် မိမိအကျိုးအမြတ် ရယူခြင်းတို့ကို တားမြစ်ထားသည့် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပါ။

အလှူရှင် အစိုးရများ၊ နိုင်ငံတကာဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် မြန်မာအစိုးရ၏ အခြားလုပ်ငန်းဖက်များအတွက် -

- မြန်မာအစိုးရအပေါ် ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် အခြားကူညီမှုများ လုပ်ဆောင်ပေးပါ။ (အမေရိကန်အတွက်ဆိုလျှင်) အထက်ပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ဖယ်ရှားပေးပါ။
- ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ EITI ကို အကောင် အထည်ဖော်ရန် အစိုးရ၏ ကြိုးပမ်းချက်များ နှင့် သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲရေးတွင် EITI ၏ စည်းမျဉ်းများကို ဥပဒေအတွင်း ထည့်သွင်းနိုင်ရေး ကြိုးပမ်းမှုများအတွက် အစိုးရကို နည်းပညာ အကူအညီပေးပါ။
- ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ကျောက်စိမ်းနှင့် အခြားသယံဇာတ ပစ္စည်းများ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ နှင့် ဝင်ငွေခွဲဝေခြင်း အစီအမံသစ်များအတွက် အစိုးရ၊ KIA/KIO နှင့် ကချင်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား နည်းပညာ အကူအညီပေးပါ။
- သဘာဝသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် ဖြေရှင်းလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း တိုးတက်စေရန် ကြိုးပမ်းနေသော

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ရည်ညွှန်းထားသော ကျောက်မျက်အမျိုးအစားမှာ jadeite ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤစာတမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် ကျောက်စိမ်းဟူ၍ သုံးနှုန်းထားပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့အပြားမှ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ငွေရေးကြေးရေးပိုင်း နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အားပေးကူညီမှုများ ပြုလုပ်ပါ။

KIA/KIO အတွက် -

- KIA/KIO ၏ အခွန်စနစ်၊ အသုံးစရိတ် နှင့် ကြီးကြပ်မှု အသေးစိတ်အကြောင်းအရာများ အပါအဝင် EITI ၏ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အညီ KIA/KIO အာဏာပိုင်များ၏ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ပေးပါ။
- ကချင်ပြည်နယ်ရှိ အမျိုးမျိုးသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ အကြံဉာဏ်များနှင့်အတူ ပြည်ထောင်စုစနစ်တစ်ခုအောက်တွင် ကချင်ပြည်နယ်အနေဖြင့် ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍကို မည်သို့ စီမံခန့်ခွဲမည်ဆိုသည့် မူဝါဒ အဆိုပြုချက်များကို ရေးဆွဲပါ။
- KIA/KIO အရာရှိများ ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် ကျောက်စိမ်းနှင့် ပတ်သက်သော အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို စစ်ဆေး၍ တရားခံများကို တရားစွဲပါ။ စေခိုင်းသည့် တာဝန်ရှိသူများကိုလည်း တာဝန်ခံခိုင်းပါ။

ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေး နှင့် ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီများအတွက် -

- EITI သတ်မှတ်များနှင့်အညီ အချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ပါ။ ယင်းအချက်အလက်များတွင် (စီမံကိန်းအလိုက် အသေးစိတ် ခွဲပြထားသော) ကျောက်စိမ်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများက အစိုးရဆီသို့ ပေးဆောင်သည့် အခွန်ငွေ နှင့် အခြားပေးသွင်းမှုများ၊ ပိုင်ဆိုင်သူများ သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်ထားသူများ၏ (အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်အမှတ်များအပါအဝင်) အမည်နှင့် အထောက်အထား အချက်အလက်များ၊ နှင့် ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ခွင့်စာချုပ် နှင့် လိုင်စင်သက်တမ်း (ပတ်ဝန်းကျင် သို့မဟုတ် လူမှုဘဝဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ) ပါဝင်ပါသည်။
စစ်တပ်ကုမ္ပဏီများ အပါအဝင် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် EITI နှင့်အညီ ကျောက်စိမ်း တူးဖော်ရေးတွင် ရောင်းဝယ်ရေးတွင် ၎င်းတို့၏ပါဝင်ပိုင်ဆိုင်မှုများ နှင့် အစိုးရ၏ အခြားဌာနခွဲများထံသို့ ငွေလွှဲပြောင်းမှုများကို ထုတ်ဖော် ပြသသင့်ပါသည်။
- ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သော တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုဘဝ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးတို့တွင် နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ပါက ချက်ချင်း စစ်ဆေးပြီး လုပ်ငန်းများကို ရပ်တန့်ရမည်။
- ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် စည်းမျဉ်းများ၊ လုံခြုံရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးတို့နှင့် ပတ်သက်သော မိမိသဘောဆန္ဒ အလျောက် ဆောင်ရွက်ရမည့် အခြေခံမှုများ၊ ၊ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် မူဘောင် နှင့် သတ္တုတွင်းနှင့် သတ္တုဆိုင်ရာ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေခံမှုများ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အညီ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုဘဝနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ထိခိုက်နစ်နာစေမှုတို့ကို လျော့နည်းစေရန် မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လက်ရှိ သို့မဟုတ် နောင်ဖြစ်လာနိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် -

- ကျောက်မျက်ရတနာကဏ္ဍတွင် ရှိနှင့်ပြီးသား သို့မဟုတ် ဤကဏ္ဍနှင့် ဆက်နွှယ်လုပ်ကိုင်ရန် အလားအလာရှိသည့် ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းဖက်များနှင်ပတ်သက်ပြီး အထူး လုံ့လဝီရိယ စိုက်ထုတ်၍ လုပ်ဆောင်ပါ။
- ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းများတွင် ရှယ်ယာများ ပိုင်ဆိုင်သူ နှင့်/သို့မဟုတ် ချုပ်ကိုင်ထားသူ လူပုဂ္ဂိုလ် အားလုံး၏ အမည်များနှင့် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်အမှတ်များကို ၎င်းတို့၏ နောက်ခံ ကိုယ်ရေး အချက်အလက်များနှင့်အတူ ထုတ်ပြန်ပါ။

နမ်းမော်၊ ဖားကန့်အနီး Ever Winner မှ လုပ်ကိုင်နေသော ကျောက်စိမ်းတွင်းလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ Ever Winner အုပ်စုသည် လုပ်ငန်းပိုင်းတွင် အင်အားအကြီးမားဆုံး အုပ်စုထဲတွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးအရ လွှမ်းမိုးနေသော ရေပေါ်ဆီလူတန်းစားများနှင့် ချိတ်ဆက်နေသည်။ အုပ်စု၏ မူရင်းပိုင်ရှင်များနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ဖုံးကွယ်ထားခဲ့ဖြစ်သည်။ ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ

ဦးသန်းရွှေမိသားစုပိုင် ကြိုင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုမ္ပဏီမှ လုပ်ကိုင်နေသော ဆန်းဂျာဘန်ရွာ၊ ဖားကန့်အနီး မိုင်းတွင်းမှ မြေစာပုံသည့် ကားများကို ရွာသားတစ်ဦးမှ ကြည့်နေစဉ်
ဓါတ်ပုံ- မင်းဇေယျာ

global witness

Global Witness သည် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ပြီး ပဋိပက္ခများ၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးနေမှုများ၏ နောက်ကွယ်ရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်နွယ်နေမှုများကို ဖော်ထုတ်လျက် စနစ်ကို ပြောင်းလဲရန် ဦးဆောင် စည်းရုံးနေပါသည်။

Global Witness သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် အာမခံထားပြီး တရားဝင်ဖွဲ့စည်းထားသော ကုမ္ပဏီ လီမိတက်တစ်ခု ဖြစ်သည် (ကုမ္ပဏီ နံပါတ် - ၂၈၇၁၈၀၉)

ISBN 978-0-9931067-6-7

Global Witness
Lloyds Chambers
1 Portsoken Street
London E1 8BT
United Kingdom

mail@globalwitness.org
www.globalwitness.org

© Global Witness, 2015